

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

BERICHT.

In verband met de tijdsomstandigheden, vooral de moeilijkheid om voldoende bordpapier en binddraad te verkrijgen, zijn wij met onzen uitgever overeengekomen telkens bij het begin van iedere maand twee afleveringen tegelijk te verzenden, te beginnen met 1 Februari. Dank zij de goede voorzorgen van den uitgever zijn wij in de gelegenheid, om voorloopig zonder prijsverhooging ons tijdschrift in denzelfden omvang en op hetzelfde uitstekende papier te doen verschijnen, iets wat wij zeer op prijs stellen.

HEIMANS en THIJSSÉ.

Spinnewebben. — Vermoedelijk doordat ook ik geen geheele aflevering ter beschikking had, ben ik met mijn redeneering te beknopt geweest en is daardoor een misverstand ontstaan. Nergens heb ik geschreven en ook nergens bedoeld, dat het leven een fysisch-chemisch proces is. Ik kan wel verklaren dat ik overtuigd ben, dat het heel wat anders is, en dat ik juist tegen die fysisch-chemische opvatting wensch te strijden. Intusschen weet ik uit ondervinding, dat de meening, dat we dergelijke grof mechanistisch-materialistische voorstellen als zouden de hersenen de gedachten afscheiden, reeds lang te boven zijn, nog een illusie is. Wat wij aan de hoogeschool zoo nu en dan te hooren krijgen, is geenszins van materialisme ontbloot.

Dat de gedachten niet worden afgescheiden, ben ik volkomen met den heer D. eens. Ik heb het ook niet beweerd. Integendeel heb ik het zieleleven van den mensch uitdrukkelijk buiten mijn beschouwing gelaten. Waar ik tegen wilde opkomen was de richting, die de psyche over alle levende wezens wil uitbreiden. De mensch geldt toch als specialiteit in psyche. Wanneer we nu bij ons zelf vinden, hoe tal van levensverschijnselen geheel buiten onze psyche om plaats grijpen, dan is het gezocht overeenkomstige levensverschijnselen bij dieren onder het hoofdstuk: Tierpsychologie te behandelen.

Naar mijn meening onderscheiden zich de levende wezens van de levenloze natuur, doordat in hen behalve de fysisch-chemische krachten ook krachten van hoogere orde, vitale krachten, werken waarvan wij de hoedanigheden zelfs niet kunnen gissen. Die krachten hebben de levensverschijnselen ten gevolge. Maar dat de werkingen van die krachten identiek zouden zijn met psychische werkingen, bestrijd ik stellig, want bij onszelf komen de twee categorieën van werkingen naast elkaar voor.

Dat wij bij *onze* machines slechts fysisch-chemische krachten kunnen gebruiken spreekt vanzelf. Maar daarom mogen we de levende wezens toch wel *vergelijken* met onze machines: Ze komen ermee overeen, omdat zij, evenals de door den mensch vervaardigde toestellen, den onbevooroordeelde zeer doelmatig voorkomen. Die doelmatigheid is het, waarmee we in de levenloze natuur de machines van de andere voorwerpen onderscheiden. Dat is hun hoofdeigenschap en daardoor is het geoorloofd, de levende wezens ermee te vergelijken.

Amsterdam.

M. PINKHOF.

De Hazelworm van Ureterp. — Bij het doorzien van de correspondentie in afl. 16 van *D. L. N.* bleek mij, dat de inzender Hk. H., bij zijne opmerking over het voorkomen van de reptiliën in Nederland, op een dwaalspoor is gebracht door een verkeerd begrepen volksuitdrukking. Te Ureterp (Fr.) weet de bevolking absoluut niet wat een hazelworm is, aangezien dit reptiel daar *niet* voorkomt. Men noemt daar »Hazelworm« wat in werkelijkheid een wijfesadder is. Vandaar de verhalen bij de bevolking in omloop over dat »vreeselijke dier«. Naar aanleiding van de opmerking van den heer Venema over een door een adder doodgebeten herdershond merk ik op, dat over het algemeen onze inlandsche honden (van rashonden spreek ik niet) wel tegen adderbeten bestand zijn. Ik heb dat meermalen van herders enz. gehoord en bovendien bij een jachthond zelf die ondervinding opgedaan. Ter voorkoming van verkeerde opvattingen, heb ik gemeend bovenstaande opmerkingen te moeten doen.

Leeuwarden.

P. A. VAN HARINXMA THOE SLOOTEN.